

Σύγχρονες Αντιλήψεις για Αντιμετώπιση της Οικονομικής Κρίσης

Παραφράζοντας τη ρήση του Νίκου Δήμου, θα έλεγα ότι το πρόβλημα της οικονομίας μας δεν είναι οικονομικό αλλά πολιτισμικό. Η μικρή μας πατρίδα προσπαθεί να γίνει μια ευρωπαϊκή χώρα. Προσπαθεί να εκσυγχρονίσει και να εξευρωπαϊάσει την κοινωνία, την οργάνωση, τη νοοτροπία, την οικονομία, τη διάνοηση. Προσπαθεί να καταπολεμήσει τη διαφθορά, την αδιαφάνεια, την

Του Γιάννη Τσουλόφτα

Μέλος ΔΣ ΟΠΕΚ (Όμιλος Προβληματισμού για τον Εκσυγχρονισμό της Κοινωνίας μας), tsouloftas@cytanet.com.cy

αναξιοκρατία, την κρατική σπατάλη, τα υπερπρονόμια ομάδων πληθυσμού, την πελατειακή αντίληψη, τη φοροδιαφυγή, την εισφοροδιαφυγή, το οικονομικό έγκλημα, την αδήλωτη εργασία, την ιδιοποίηση του δημόσιου πλούτου, την αυθαιρεσία. Ωστόσο, οι ρυθμοί είναι πολύ αργοί και η προσπάθεια αυτή οδηγεί κάποτε προς αμφίβολες κατευθύνσεις. Μιλάμε για

την Ευρώπη ωσάν να είναι κάτι ξένο, δεν ζήσαμε αναγέννηση, μεταρρύθμιση, διαφωτισμό, δεν μοιραστήκαμε με την Ευρώπη τις μεγάλες ιστορικές στιγμές της και δεν συμμερίζομαστε πάντοτε τις ανησυχίες και τους προβληματισμούς της Ευρώπης.

Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο, μας βρήκε η οικονομική κρίση και καλούμαστε να δώσουμε λύσεις ευρωπαϊκές χωρίς πάντοτε να τις κατανοούμε και να τις ενστερνιζόμαστε. Καλούμαστε να πάρουμε αποφάσεις που για δεκαετίες δε θέλαμε να πάρουμε, να δώσουμε λύσεις σε καυτά προβλήματα που για πολλά χρόνια αρνούμασταν την ύπαρξη τους. Δυστυχώς δεν έχουμε πλέον την πολυτέλεια της αναβολής ή της προσποίησης ότι όλα βαίνουν καλώς.

Τα προβλήματα της Κυπριακής οικονομίας είναι προβλήματα διαρθρωτικά, χρόνια, βαθιά ριζωμένα στις δομές του Κυπριακού κράτους, αλλά το πιο τραγικό, βαθιά ριζωμένα στα μυαλά και στις συνειδήσεις μεγάλο μέρος του λαού και της ηγεσίας μας. Η κυπριακή οικονομία ακολουθεί χρονικά αυτήν της Ευρώπης, τόσο στην κατιούσα όσο και στην ανιούσα. Αυτό μας δίδει το πλεονέκτημα της έγκαιρης προειδοποίησης όταν έρχεται η οικονομική κρίση, κάτι που δεν είμαι σίγουρος ότι αξιοποιήσαμε, αλλά ταυτόχρονα σημαίνει ότι η οικονομική κρίση στην Κύπρο δεν έχει φθάσει στο πιο βαθύ της σημείο ακόμη. Η οικονομική κρίση δεν εκφράζεται μόνο μέσα από μια επιδείνωση των δημόσιων οικονομικών δει-

κτών αλλά γίνεται αισθητή και από την ευρύτερη κοινωνία μέσα από την αύξηση της ανεργίας και τη μείωση της αγοραστικής δύναμης των πολιτών και κατ'επέκταση της κατανάλωσης, κάτι που επενεργεί ως φαύλος κύκλος, αυξάνοντας ακόμη περισσότερο την ανεργία. Η κρίση δεν αντιμετωπίζεται με συνταγές του παρελθόντος, με μοιρολατρία, με νορματιβιστικές προσεγγίσεις και με ευχολόγια. Η κρίση αντιμετωπίζεται με νοικοκύρεμα και με ανάπτυξη. Οι δύο αυτοί βασικοί άξονες απαιτούν φρέσκες προσεγγίσεις και εκσυγχρονιστικό πνεύμα. Νοικοκύρεμα των δημόσιων οικονομικών σημαίνει τη μείωση των δημόσιων εξόδων, την καταπολέμηση της σπατάλης, την αύξηση της παραγωγικότητας του δημόσιου τομέα, την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και της εισφοροδιαφυγής, την αξιολόγηση και προτεραιοποίηση των μεγάλων δημοσίων έργων πάνω στη βάση του κόστους οφέλους, και την εισαγωγή των μεθόδων του σύγχρονου μάρκετινγκ και της σύγχρονης χρηματοοικονομικής διαχείρισης στο δημόσιο τομέα. Ωστόσο, το νοικοκύρεμα από μόνο του δεν είναι αρκετό να μας βγάλει από την οικονομική κρίση. Ο δεύτερος κύριος άξονας προσπάθειας αφορά την ανάπτυξη, η οποία δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας, αυξάνει την κατανάλωση και την κυκλοφορία του χρήματος, αυξάνει τα έσοδα του κράτους και τονώνει το ηθικό και τη διάθεση της επιχειρηματικής κοινότητας.

Σ' αυτούς τους δύσκολους καιρούς θα πρέπει να ενθαρρυνθούν οι επενδύσεις, ιδιαίτερα από το εξωτερικό και στα θετικά αποτιμιάτα η επιτυχία της κυβέρνησης με τη σημαντική επένδυση από το Κατάρ, που συμφωνήθηκε μόλις πρόσφατα. Θα πρέπει να ακολουθήσουν και άλλες τέτοιες πρωτοβουλίες που φέρνουν χρήματα στη χώρα μας και δημιουργούν θέσεις εργασίας. Η χώρα μας είναι σε θέση να προ-

σφέρει καλές επιχειρηματικές ευκαιρίες σε επενδυτές από το εξωτερικό. Επίσης θα πρέπει να μειωθεί στο μέγιστο δυνατό βαθμό η γραφειοκρατία, η αδιαφάνεια και η αναποτελεσματικότητα του δημοσίου, και να καταπολεμηθεί αμελίκτα η διαφθορά, που επιβραδύνουν και δυσχεραίνουν την ανάπτυξη και θα πρέπει να προωθηθούν και να επισπευτούν άμεσα μεγάλα έργα υποδομής. Τέλος, το κράτος ως ιδιοκτήτης των ημικρατικών οργανισμών, που διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στην ανάπτυξη της χώρας, θα πρέπει να θέσει τέρμα σε φαινόμενα κακοδιαχείρισης, παρεμβατισμού, ποδηγέτησης και εκμετάλλευσης των οργανισμών αυτών και να προωθήσει άμεσα το θεσμικό, δομικό και επιχειρηματικό εκσυγχρονισμό τους για να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν με επιτυχία τον ανταγωνισμό και να εξακολουθήσουν να υπηρετούν στο βέλτιστο δυνατό βαθμό τον κυπριακό λαό. Η προσπάθεια εξόδου από την οικονομική κρίση αφορά όλους μας και η ανασυγκρότηση δεν μπορεί παρά να είναι μια εθνική προσπάθεια. Αφορά την πολιτεία και τους πολιτικούς, τους επιστήμονες, τους επιχειρηματίες, τους εργαζόμενους και το συνδικαλιστικό κίνημα, τα ΜΜΕ, τον απλό καταναλωτή και τη νοικοκυριά.

Σε καμιά περίπτωση δε θα πρέπει να ξεχνούμε ότι η μικρή μας πατρίδα ποτέ δεν θα μπορέσει να ξεπεράσει ολότελα προβλήματα όπως αυτά που αναφέρονται πιο πάνω ενόσω βρίσκεται σε συνθήκες ημικατοχής. Η λύση του πολιτικού μας προβλήματος θα επενεργήσει ως καταλύτης για λύση πολλών οικονομικών και κοινωνικών προβλημάτων για τα οποία τώρα δεν διατίθεται η απαιτούμενη προσοχή και φαιά ουσία και ο απαιτούμενος χρόνος από την πολιτεία. Η λύση θα επιταχύνει την προσπάθεια εκσυγχρονισμού της χώρας μας.